

Samisk i skolen

Alle elever skal lære om samer og samiske forhold i skolen. Retten til også å få undervisning i samiske språk og undervisning på samisk i andre fag, er ulik innenfor og utenfor samiske distrikt. I de samiske distriktene er norsk og samisk sidestilt i opplæringen.

ARTIKKEL

SIST ENDRET: 20.11.2020

Opplæringen skal sikre at elevene blir trygge språkbrukere, at de utvikler sin språklige identitet, og at de kan bruke språk for å tenke, skape mening, kommunisere og knytte bånd til andre. Språk gir oss tilhørighet og kulturell bevissthet. I Norge er norsk og de samiske språkene sør-, lule- og nordsamisk likeverdige. [Overordnet del 1.2](#)

Rett til samisk opplæring for alle som bor i samiske distrikt

Kunnskapsløftet samisk

Læreplanene for Kunnskapsløftet samisk er likeverdige og parallelle læreplaner for opplæring i samiske distrikt.

Elever som har rett på opplæring i samisk, men som bor andre steder, følger læreplanen i samisk som første- eller andrespråk. De får opplæring i andre fag etter de nasjonale læreplanene.

Alle samiske læreplaner finner du her.

Alle elever i grunnskolealder som bor i forvaltningsområdet for samisk språk har rett til opplæring i nordsamisk, sørsamisk eller lulesamisk, enten som førstespråk eller andrespråk. Kommunen kan bestemme at alle elever skal ha opplæring i samisk. Elevene har også rett til opplæring på samisk i andre fag. De skal få opplæring i samsvar med læreplanverket Kunnskapsløftet samisk (LK20S).

Rett til opplæring i og på samisk for samiske elever i hele landet

Alle samiske elever som bor utenfor samiske distrikt, har rett til opplæring i samisk. Det betyr at samiske elever har rett til å lære ett av de tre samiske språkene som første- eller andrespråk uansett hvor de bor i landet.

Retten til opplæring i og på samisk

Opplæring i samisk

Elevene

- velger hvilket samisk språk de skal ha opplæring i: nordsamisk, lulesamisk eller sørsamisk
- kan velge samisk som førstespråk eller andrespråk
- er fritatt fra fremmedspråk/språklig fordypning, men har rett til å velge slik fordypning dersom de ønsker det. Muligheten for fordypning inkluderer også muligheten til å ta fordypning i samisk
- er fritatt fra opplæring i norsk sidemål, men er ikke fritatt fra å lese og forstå tekster på både bokmål og nynorsk.

Skoleeier

- må tilby alternativ opplæring, for eksempel fjernundervisning, dersom det ikke er samisklærere i kommunen. Fjernundervisning kan gis både i førstespråk og andrespråk. Rammeverk for samisk fjernundervisning beskriver rammer og ansvarsfordeling for fjernundervisningen.

Samisk som førstespråk

Samisk som førstespråk er for elever som har samisk som morsmål. Elever med samisk som førstespråk har en egen læreplan i norsk: norsk for elever med samisk som førstespråk.

Samisk som andrespråk

Samisk som andrespråk består av tre læreplaner:

- Elever som velger samisk som andrespråk, samisk 2, starter oftest med samisk i 1. klasse, eller tidlig i 2. klasse.
- Elever som velger samisk som andrespråk, samisk 3, starter oftest med opplæring i samisk underveis i grunnopplæringen. Denne planen er nivåbasert, slik at elever fra ulike trinn kan følge samme nivå.
- Elever som velger samisk som andrespråk, samisk 4, er elever som velger å starte med opplæring i samisk når de begynner i videregående.

Elever med samisk som andrespråk følger ordinær læreplan i norsk, men er fritatt fra opplæring i skriftlig sidemål.

Opplæring på samisk

Elever som bor i samiske distrikter har rett til opplæring på samisk i alle fag. Opplæringen skal følge læreplanene i Kunnskapsløftet samisk. Grunnskoleelever som bor utenfor de samiske distriktene har rett til opplæring på samisk i andre fag hvis minst ti elever i en kommune ønsker det. Retten består så lenge det er seks elever igjen i gruppa.

Fylkeskommunen kan tilby opplæring på samisk i videregående skole.

Skoleeier har det overordnede ansvaret for at elevenes rettigheter til samisk

opplæring blir oppfylt.

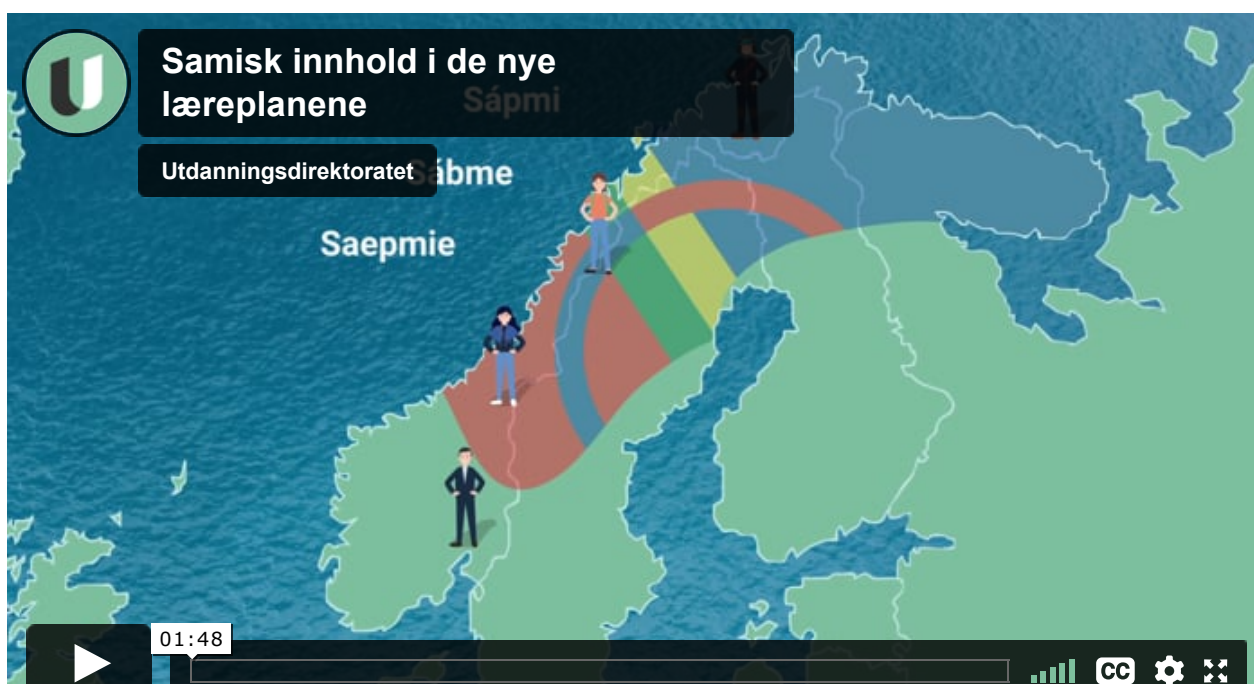
Alle elever skal lære om samer og samiske forhold

Den samiske kulturarven er en del av kulturarven i Norge. Vår felles kulturarv har utviklet seg gjennom historien og skal forvaltes av nålevende og kommende generasjoner.

Gjennom opplæringen skal elevene få innsikt i det samiske urfolkets historie, kultur, samfunnsliv og rettigheter. Elevene skal lære om mangfold og variasjon innenfor samisk kultur og samfunnsliv. Overordnet del 1.2

Alle skoler i Norge skal gi opplæring om samer og samiske forhold. Det framgår både av overordnet del og i de ulike fagene. Elevene skal blant annet lære om samenes historie og kamp for likeverd, om det samiske urfolkets rettigheter, og om mangfold og variasjon i samisk kultur og samfunnsliv.

I læreplanene er det samisk innhold både i tekstene i «Om faget» og i kompetansemål. I noen av kompetansemålene er det samiske innholdet nevnt eksplisitt. I andre kompetansemål er det samiske innholdet implisitt, og skolene kan vurdere når og på hvilke måter opplæringen skal inngå. Du finner mer om samiske forhold i tekstene «Hvordan ta i bruk læreplanene» i de ulike fagene.





Tilskudd

Det finnes flere tilskuddsordninger knyttet til samisk opplæring:

- [Tilskudd til samisk i grunnskolen](#)
- [Tilskudd til opplæring i samisk i videregående](#)
- [Tilskudd til videreutdanning i samisk](#)
- [Sametingets tilskudd og stipend](#)

Nyttige ressurser

- [Samiske digitale læringsressurser \(Sametinget\)](#)
- [Samisk spesialpedagogisk tjeneste \(SEAD\)](#)
- [Samiske læringsressurser på nett \(Ovttas\)](#)
- [Temaside om samepolitikk \(Kommunal- og distriktsdepartementet\)](#)
- [Temaside om urfolk og minoriteter \(Kommunal- og distriktsdepartementet\)](#)
- [Urfolk og nasjonale minoriteter \(Dembra\)](#)
- [«Hjertespråket», offentlig utredning om samiske språk \(2016\)](#)